

Spotkanie absolwentów z okazji 65-lecia powołania Katedry Kartografii Uniwersytetu Warszawskiego

Zakład (Katedra) Kartografii Uniwersytetu Warszawskiego przestał istnieć jako samodzielna jednostka organizacyjna w roku 2014, łącząc się z Zakładem Geoinformatyki i Teledetekcji¹. Zmiany organizacyjne nie stanowią jednak przeszkody dla podtrzymania tradycji, jaką są – odbywające się co 5 lat – spotkania absolwentów specjalizacji kartograficznej. W 2015 roku spotkaliśmy się na sesji jubileuszowej 7 listopada, jak zwykle w budynku Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych przy Krakowskim Przedmieściu 30. Wypełnienie sali 102 wskazuje, że przybyło około 120 osób (ryc. 2). Najliczniejsi byli absolwenci z dekady 2001–2010 – 27 osób oraz 1981–1990 – 25 osób.

Ryc. 1. Publikacja *Spotkanie absolwentów z okazji 65-lecia powołania Katedry Kartografii Uniwersytetu Warszawskiego*

Cieszy obecność dziewięciorga „weteranów”, którzy ukończyli studia w latach 1955–1960 (spośród 31 żyjących), ale martwi absencja roczników najmłodszych 2011–2015 (1 osoba). Procentowo najlepiej były reprezentowane roczniki dekady 1991–2000 – 44% kończących studia.

Ciepłe słowa powitania przekazali prodziekan Wydziału dr hab. Artur Magnuszewski, prof. UW oraz kierownik Zakładu Geoinformatyki, Kartografii i Teledetekcji dr hab. Bogdan Zagajewski. Sesja była okazją do podsumowania dydaktycznej i naukowej aktywności pracowników Katedry. Kształcenie kartografów

w minionym pięcioleciu omówiła dr Jolanta Korycka-Skorupa, zwracając szczególną uwagę na zmiany wynikające z wdrażania od 2012 roku nowego programu studiów licencjackich i od roku 2014 studiów magisterskich. Zmiany te mają wspólny mianownik – zmniejszenie liczby godzin przeznaczonych na wykłady i ćwiczenia, co prowadzi do coraz bardziej powierzchownego kształcenia studentów. „Klinicznym” tego przykładem jest obecny wymiar studiów magisterskich na specjalności Geoinformatyka, kartografia i teledetekcja. Wynosi on 1050 godzin, podczas gdy przed połączeniem kartografii z teledetekcją obie specjalności miały łącznie około 2350 godzin. Redukcja wymiaru zajęć odbywa się w czasie, gdy niezbędne jest nauczanie nowych technologii, np. posługiwania się programem ArcGIS. W takiej sytuacji przyswajanie programów komputerowych musi odbywać się kosztem przedmiotów merytorycznych, z których część zniknęła z programu studiów, a pozostałe dotkliwie skrócono.

Podsumowaniu działalności naukowej Katedry (w latach 1968–1977 i od 2013 r. Zakładu) Kartografii było poświęcone wystąpienie Wiesława Ostrowskiego. Dotyczyło ono nie tylko ostatniego pięciolecia, ale całego okresu jej istnienia, a więc 64 lat. Prelegent wyróżnił 11 głównych kierunków tej działalności, początkowo związanych z zainteresowaniami badawczymi profesorów S. Pietkiewicza i L. Ratajskiego. Późniejsza ich dywersyfikacja wynikała z rozwoju nowych metod badawczych i nowoczesnych technologii oraz współpracy z innymi placówkami naukowymi i instytucjami administracji państwowej, a w ostatniej dekadzie również ze wzrostem aktywności pracowników na arenie międzynarodowej.

Niewielki, chociaż istotny fragment działalności Katedry znalazł wyraz w przygotowanym przez dr. Bogdanę Horodyskiego i dr. Jerzego Siwkę wystąpieniu poświęconym ćwiczeniom terenowym. Była to sentymentalna podróż przez 60-letnią historię letnich ćwiczeń z topografii, zapoczątkowaną w 1955 roku w Wojcieszowie koło Jeleniej Góry. W 1959 roku praktyki „zakotwiczyły” – jak się okazało na stałe – w Polsce północno-wschodniej – najpierw w okolicach Suwałk, a od roku 1972 w okolicach Olecka. Na Suwalszczyźnie znaleźliśmy się z inicjatywy prof. S. Pietkiewicza, który pod koniec lat dwudziestych ubiegłego wieku doktoryzował się z geomorfologii tego regionu, znał więc doskonale dydaktyczne walory rzeźby młodoglacjalnej. Do wykonywanego podczas ćwiczeń wysokościowo-sytuacyjnego zdjęcia terenu wykorzystywano aż do 2012 r. stolik topograficzny, którego zalety dydaktyczne trudno przecenić. Dopiero w ostatnich latach został zastąpiony odbior-

¹ Por. *Powołanie Zakładu Geoinformatyki, Kartografii i Teledetekcji na Wydziale Geografii i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Warszawskiego*. „Polski Przegl. Kartogr. T. 46, 2014, nr 4, s. 497–498.

Ryc. 2. Uczestnicy sesji jubileuszowej po wysłuchaniu okolicznościowych wystąpień (fot. A. Macioch)

nikami satelitarnymi opartymi na GPS. Nowa technologia przyspieszyła pomiary, pozwalając zachować charakter ćwiczeń mimo skrócenia ich do symbolicznego wymiaru trzech dni.

Historię i klimat praktyk przypomniły ilustrujące wystąpienie liczne fotografie, także czarno-białe sprzed ponad pięćdziesięciu lat oraz eksponowany na sali kompletny zestaw stolikowy, osłonięty parasolem topograficznym pamiętającym początki ćwiczeń (ryc. 2).

Przez wiele lat istotną, chociaż „nieprogramową” częścią ćwiczeń terenowych były wycieczki po Suwalszczyźnie, poszerzające nie tylko wiedzę studentów, ale także pobudzające ich wrażliwość geograficzną.

Interesującym punktem sesji było niezwiązane z jubileuszem krótkie wystąpienie dr. hab. Jacka Paślowskiego, który wręczył prodziekanowi A. Magnuszewskiemu cenną mapę odnalezioną w zasobach Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych UW i własnym sumptem odnowioną. Jest to pierwsza mapa wykonana metodą kartogramu, opracowana przez barona Charlesa Dupina (1784–1873), członka Francuskiej Akademii Nauk, profesora Conservatoire des Arts et Métiers w Paryżu. Jej treścią jest skolaryzacja, zilustrowana liczbą osób przypadającą na jednego chłopca uczącego się w szkole, według departa-

mentów. Kartogram był ilustracją wykładu Ch. Dupina wygłoszonego 30 listopada 1826 roku na temat wykształcenia młodzieży i robotników, jako wskaźnika rozwoju gospodarczego. Na podstawie zróżnicowania wskaźnika podzielił on Francję na „oświeconą” i Francję „ciemną”. Granicę wyznacza linia łącząca Genewę i niewielkie miasto bretońskie Saint Malo (oba oznaczone na mapie). Prezentacja kartogramiczna rozpowszechniła się dość szybko, początkowo stosowana przez statystyków i ekonomistów do analizy zjawisk społecznych oraz przez lekarzy do analizy rozprzestrzeniania się epidemii.

Okolicznościową sesję zakończyło wykonanie tradycyjnego zdjęcia zbiorowego i złożenie podpisów na pamiątkowej tablicy. Ci z absolwentów, którzy nie byli od dawna na Wydziale, odwiedzili jeszcze pomieszczenia zakładowe i mogli zobaczyć zmiany, jakie zaszły w ostatnich latach (m.in. przekształcenie dwóch „odwiecznych” sal Katedry w ogólnowydziałowe pracownie komputerowe). Ostatnim akcentem jubileuszowego spotkania była uroczysta kolacja w pobliskiej restauracji, stwarzająca okazję do wspomnień. Rozstawaliśmy się z nadzieją, że za 5 lat spotkamy się znowu przy Krakowskim Przedmieściu 30.

Jerzy Siwek (Warszawa)

Pierwsze Europejskie Sympozjum Międzynarodowej Asocjacji Kartograficznej EuroCarto w Wiedniu

W dniach 10–12 listopada 2015 roku odbyło się w Wiedniu Pierwsze Europejskie Sympozjum Międzynarodowej Asocjacji Kartograficznej EuroCarto. Nawiązywało ono do wcześniejszych konferencji

odbywających się pod niemal tą samą nazwą Eurocarto w latach 1981–1997. Było to spotkanie, które ma stać się coroczną imprezą gromadzącą zarówno teoretyków, jak i praktyków kartografii. Obrady odby-